

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯГА ОИД ҚОНУН ЛОЙИХАЛАРИ МУҲОКАМАДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Мазкур қонун лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 1 декабрдаги "Ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ҳамда 2017 йил 28 декабрдаги меҳнат фаолиятини амалга оширувчи айрим алоҳида тоифадаги пенсионерларга мақбул шароитлар яратиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги фармонига мувофиқ ишлаб чиқилган. Қонун лойиҳаси алоҳида тоифадаги I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахсларга имтиёзли пенсиялар тайинлаш, шунингдек, пенсиялар тўғри тайинланганлиги ва тўланиши борасида ўтказилаётган текширишлар натижасига кўра, аниқланган ортиқча тўловларни пенсиялардан ушлаб қолиш тартибини янада такомиллаштиришга қаратилган.

Йиғилишда кўмита томонидан иккинчи ўқишга тайёрланаётган қонун лойиҳасини такомиллаштириш юзасидан сиёсий партиялар фракциялари вакиллари қатор таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар. Жумладан, мунозаралар вақтида Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси аъзолари томонидан қонун лойиҳаси партия дастурий мақсад ва вазифаларига тўла мос келиши, шунингдек, давлатимиз томонидан ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган шахсларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасида олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларга ҳамоҳанглиги айтиб ўтилди.

Ўзбекистон Экологик ҳаракати депутатлар гуруҳи аъзолари мазкур қонун лойиҳасида Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган рўйхатларга мувофиқ алоҳида тоифадаги I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахсларга имтиёзли

шартларда ёшга доир пенсия тайинлаш белгиланганлигини тўлиқ қўллаб-қувватлашларини маълум қилдилар.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси аъзолари қонун лойиҳасининг айрим нормаларига эътироз билдириб, унинг моддаларига киритилаётган қўшимчалар асосланганлигини таъкидлаб ўтдилар. Шунингдек, имтиёзли пенсияга чиқишга эга бўлган алоҳида шахсларнинг рўйхати ҳукуматнинг қарори билан тасдиқланадиган рўйхатга мувофиқ амалга оширилиши тўғрисидаги қоидалар ҳаволаки нормаларда баён этилгани, уларни айнан мана шу қонун лойиҳасида акс эттириш мақсадга мувофиқ экани қайд этилди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияси аъзолари мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши келажақда ногиронлиги бўлган шахсларни ҳам ижтимоий, ҳам маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга хизмат қилиши, шу боис, унинг нормаларида акс эттирилаётган имтиёзлар ҳаётийлигини таъминлаш зарурлиги қайд этилди.

Йиғилишда кўмитада иккинчи ўқишда кўриб чиқилаётган ногиронларнинг ижтимоий ҳимояси, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашни назарда tutувчи яна иккита қонун лойиҳаси ҳам атрофлича муҳокама қилинди. Қизғин баҳс ва мунозараларга бой тарзда ўтган йиғилиш сўнгида муҳокама қилинган қонун лойиҳалари юзасидан фракциялар ва депутатлар бирлашмалари томонидан билдирилган таклиф ва мулоҳазаларни инобатга олган ҳолда кўмита томонидан уларни мутахассислар билан биргаликда яна бир бор кўриб чиқиш белгилаб олинди.

Н.УСМОНОВА,
ЎЗА муҳбири

БИТИРУВЧИЛАРГА ДИПЛОМЛАР ТОПШИРИЛДИ

2-Тошкент юридик коллежини мазкур йили 860 нафар ўқувчи битирмоқда. Шу муносабат билан коллежда ўқувчиларга диплом топшириш маросими бўлиб ўтди.

Айтиш жоизки, 2 - юридик коллежи пойтахтимизда юридик кадрлар етиштиришга ихтисослаштирилган етакчи ўқув даргоҳларидан биридир. Зийе масканида икки йўналишда 2,5 мингга яқин ўқувчи таҳсил олади.

— Битирувчиларни иш билан таъминлаш борасида доимий ишлар олиб борилмоқда, — дейди 2-Тошкент юридик коллежининг касбий таълим бўйича директор ўринбосари А.Тошқулов. — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси ҳамда Олий суд билан ҳамкорлик шартномаси бор. Бундан ташқари 450 дан ортиқ корхоналар билан 4 томонлама шартномалар тузганмиз. Мана бугун Давлат аттестация имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчиларга диплом топширилмоқда.

— Ушбу коллежда уч йил ўқиб, ҳуқуқ соҳасидаги билимларимизни мустаҳкамладик, — дейди битирувчилардан бири Назолат Аҳмаджонова, — бугун жуда ҳам хурсандман, ҳаяжондаман. Бунинг учун бизга таълим берган устозларимизга самимий миннатдорлигимни изҳор қиламан. Диплом олишимиз бизнинг катта ҳаётга қадам қўйишимиз дегани. Келгусида олий ўқув юртида ўқишни давом эттирмакчиман. Жонажон Ўзбекистонимга астойдил хизмат қиламан.

Шу куни барча битирувчиларга диплом топширилди. Ўқувчилар мамнун ҳолда уларга таълим берган ўқитувчиларига раҳматлар айтишди.

Умар ҲАЗРАТОВ

"Обод маҳалла" дастури — амалда

"Обод маҳалла" дастури доирасидаги хайрли ишлар бугун бутун пойтахтимиз бўйлаб қулоч ёзган. Эътибордан четда қолган гўшаларни, дилни хира қилувчи манзаралардан ушнинг кайфияти бузилса, республика ишчи гуруҳи томонидан уларни ҳал этиш бўйича амалий ишлар қилинмоқда.

Мирзо Улуғбек тумани, Буюк Ипак йўли кўчаси, 212-уй, 3-хонадонда Мехрибонлик уйда тарбияланган Николай Бегумов ва турмуш ўртоғи Светлана Именянова икки нафар фарзанди билан яшаб келишади. Умумий майдони 0,9 сотих бўлган мазкур уй авария ҳолатида. Иситиш тизими ишламаслигидан қиш бўйи азият чеккан оилага қайишадиган одам йўқ.

Туманнинг "Аҳиллик" маҳалласида жойлашган 62-уй, 8-хонадонда бошидан оғир синовларни ўтказаяётган 7 нафар инсон истиқомат қилади. Лайло Жумабоева 2-гуруҳ, турмуш ўртоғи эса 1-гуруҳ ногирони. Эри юра олмагани сабабли икки йилдан бери оиланинг шароити кундан кунга оғирлашиб бормоқда. Икки нафар фарзанди, руҳий хаста онаси, бу ҳам камлик қилгандек ногирон опаларнинг парвариши аёлнинг ёлғиз ўзига мушкуллик туғдираяпти. Бу оила ижтимоий қўллаб-қувватловга ва уй-жойга муҳтож.

Шукур Бурҳонов номли маҳаллада жойлашган умумий майдони 3,4 гектар бўлган "Гулшан" номли маданият ва истироҳат боғи ҳозирда қаровсизликдан абгор аҳволга келган. Бу ерда яроқсиз аттракционлар, қуриган дарахту фойдаланилмайдиган қурилмаларни учратиш мумкин. Наҳотки туман марказида жойлашган шундай соя-салқин ҳудуддан унумли фойдаланиш ҳеч кимга керак бўлмас?

Республика ишчи гуруҳининг Миробод туманидаги ўрганишлари ҳам давом этмоқда. Туманнинг "Парвона" маҳалласи, Мунис кўчаси, 20-уйда истиқомат қилаётган Ақром Мамадалиевнинг хонадонидан мавжуд вазият тева-рак-атрофдагиларнинг ҳаловатига салбий таъсир кўрсатапти. Шаҳарнинг қоқ ўртасида, аҳоли тигиз яшайдиган маҳаллада парранда боқилаётган бу ҳовлидаги пала-партиш аҳволдан кишининг дили оғрийди.

"Баротхўжа" маҳалла фуқаролар йиғини, Мунис 1-тор кўчаси, 34-уйда яшовчи Владимир Субаткин ароқхўрликка муккасидан кетган. Қолаверса, уйга нисбатан мерос масаласида уй эгаси ва қариндоши ўртасида келиб чиққан низо ҳам давом этапти.

Сергели тумани, "Зийеор" маҳалласи, 10-уй, 127-хонадонда яшовчи Лидия Ким руҳий хас-

та. Уйига қичқиндиларни ташиб келтириш дардига йўлиққан. Шунинг оқибатида уй нақ чикинди тўплаш шохобчасига айланган. Бу хонадонда 2015 йилда ёнғин содир бўлган. Аҳвол бугун ҳам жуда ёмон ҳолатда. Қарздорлиги

"ОЛМА ПИШ, ОҒЗИМГА ТУШ" ДЕГАНИ БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

юқори бўлганлиги учун квартали сув, газ ва электр тармоғидан узиб қўйилганлиги туфайли атрофни қўланса хид тутиб кетган. Ишчи гуруҳи ўрганишларидан сўнг бу борадаги муаммоларни бартараф қилишга киришилди.

"Обод маҳалла" дастури юзасида ишчи гуруҳ томонидан ўрганилган муаммо ва камчиликларнинг айримлари ҳамон ечимини топгани йўқ. Масалан, Яшнобод тумани, Алимкент маҳалласидаги симёғочлар ўз ҳолича турибди. Улар ҳар қачон ағдарилиб тушиши мумкин. Қуриган дарахтлар кесилмаган. Олиб ташланиши лозим бўлган гаражлар бир қанча жойни эгаллаб ётибди.

Халқимиз азалдан кўпчилик фойдаланувчи йўлни элнинг ҳақи деб билган ва уни тўсишни ҳамда ўзининг ихтиёрига киритиб олишни ҳаёлига ҳам келтирмаган. Минг афсуски, бугун пойтахтимизнинг айрим маҳаллаларида бунинг тескарисига гувоҳ бўлиш мумкин. Мисол учун Яшнобод тумани, Фарғона йўли кўчаси бўйидаги хашаматли "Пандор" ресторанининг кабохонаси ва сомсахонаси пиёдалар учун қўшимча

йўлакнинг нақ устига қурилган. Ушбу ноқонуний қурилмаларни зудлик билан бартараф этиш бўйича ресторан раҳбариятига кўрсатмалар берилди.

Юнусобод туманидаги "Боғишамол" маҳалласида ишчи гуруҳ томонидан аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан ишлар бошлаб юборилган. Айни пайтда ҳудудни ободлаштириш ишларига юзлаб ҳашарчилар жалб этилган. Аҳолига қулайлик яратиш мақсадида кўп қаватли уйларнинг автомобиль турар жойларига бетон қоплама ётқириш ишлари, кичиктойларнинг вақтини унумли ўтказишлари учун болалар ўйингоҳи ва спорт майдончалари қурилиши ишлари жадаллик билан олиб бориляпти. Маҳаллада таъмирга муҳтож ички йўللари яхшилаш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратиляпти. Айни дамда ушбу йўлакларга махсус техникалар ёрдамида 10-15 сантиметр қалинликда бетон қопламалар ётқирилмоқда. Том қисмида муаммоси бор уйларнинг шиферларини янгилаш чоралари кўриляпти. Уйларнинг фасад қисмини тартибга келтириш ишларига ҳам жиддий эътибор қаратилган. Юнусобод туманининг Ҳасанбой ва Барака кўчалари туташган чорраҳага светофор ўрнатилди.

Туманнинг 13-мавзесида жойлашган "Янги боғ" маҳалласида инновация технологиядан фойдаланган ҳолда пойтахтда илк бор ер ости чикинди йиғиш шохобчаси ўрнатилди. Қулай, хавфсиз, ихчам. Навоий шаҳрида қўлланилган технология асосида яратилган бундай замонавий чикинди йиғиш шохобчаларидан яна 8 тасини "Янги боғ" ва Юнус ота маҳаллаларида ўрнатилиши мўлжалланган.

Бизнинг ҳамшаҳарларимизга айтадиган гапимиз шуки, аввало ободликни ўзимиздан бошлашимиз керак. Акс ҳолда шунча қилаётган хайрли ишларимиз самарасиз бўлиб қолаверади... Зеро, "Олма пиш, оғзимга туш" дегани билан ишимиз сира унмайди.

Зийеда РАСУЛОВА

Ушбу хунук манзаралар дилни хира қилади

Фармон ва ижро

ОНЛАЙН НАЗОРАТ-КАССА МАШИНАСИ АМАЛИЁТГА ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ

Бугунги кунда назорат-касса машиналари савдо ва барча тоифадаги хизматлар кўрсатувчи тадбиркорлик субъектларининг қонуний фаолият юртишида зарур восита ҳисобланади.

Президентимизнинг 2017 йил 29 сентябрдаги "Фискал хотирали назорат-касса машиналарини қўллаш тартибини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ушбу йўналишдаги ишлар сифатини янада юксалтириш, ҳисоб-китобни тезкор амалга ошириш ва тизим назорат функциясини такомиллаштиришда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Таъкидлаш жоизки, айрим тадбиркорлик субъектлари томонидан ҳисобланадиган солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар суммасини камайтириш, нақд пул тушумлари банк кассаларига топширмадан яшириш мақсадида харидорларга назорат-касса машинаси чекини бермаслик, уни атайин носоз ҳолатга келтириш, фискал хотирадаги маълумотларни қасддан ўзгартириш, назорат-касса машиналарини йўқотиш орқали бажарилган товар айланмалари тўғрисидаги маълумотларни сохталаштириш каби ҳолатлар ҳамон кузатилмоқда.

Шу боис давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 18 июлдаги "Солиқ маъмуриятчилигини тубдан такомиллаштириш, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг йиғилувчанлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони билан солиқ маъмуриятчилиги жараёнига замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ҳамда илгор автоматлаштирилган таҳлил услубларини кенг жорий қилиш, солиқ тўловчиларга, энг аввало, тадбиркорлик субъектларига тўғридан-тўғри мулоқотсиз электрон хизмат кўрсатишга тўлиқ ўтиш солиқ тизимини ислох этишининг муҳим йўналишларидан бири сифатида белгиланди.

Мазкур Фармон билан тасдиқланган чора-тадбирлар дастури ижросини таъминлашда Ўзбекистон Республикасининг Президентининг 2017 йил 29 сентябрдаги "Фискал хотирали назорат-касса машиналарини қўллаш тартибини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори муҳим аҳамият касб этади. Унга мувофиқ, 2018 йилнинг январидан бошлаб Тошкент, Нукус шаҳарлари ҳамда вилоятлар марказларида 500 тадан 1000 тагача бўлган онлайн назорат-касса машиналарини тажриба-синов тарихида амалиётга жорий этиш кўрсатилган. 2018 йилнинг 1 июлидан ушбу ҳудудлардаги юридик шахслар, 2018 йилнинг 1 декабрдан бошлаб эса барча юридик ва jisмоний шахсларнинг товарларни реализация қилиш, ишларни бажариш ҳамда хизматлар кўрсатишда аҳоли билан нақд пулдаги ҳисоб-китобларни мажбурий тарзда фақат онлайн назорат-касса машиналарини қўллаган ҳолда амалга оширишга босқичма-босқич ўтказилиши кўзда тутилган.

Шунингдек, 2018 йилнинг 1 июлига қадар лойиҳани молиялаштириш бўйича таклифлар киритилиши лозим. 2018 йилнинг 1 августига қадар лойиҳанинг техник топшириқлари ва техник-иқтисодий асосларини тайёрлаш ва экспертизадан ўтказиш таъминланади. 2018 йил 1 ноябрга қадар Тошкент шаҳрида бюджет маблағлари ҳисобидан онлайн назорат-касса машиналарини жорий қилиш ва ишга тушириш таъминланади.

Бугунги кунда мазкур йўналишда Тошкент шаҳрида 135 та онлайн назорат-касса машиналари тажриба-синов тарихида савдо объектларига ўрнатилиб, уларнинг ишлаш фаолияти ўрганилмоқда. Онлайн назорат-касса машиналаридан келиб тушадиган фискал маълумотларни қабул қилиш, қайта ишлаш, сақлаш ва Давлат солиқ қўмитасига узатиш фискал маълумотлар оператори томонидан амалга ошириляпти.

Олиб борилаётган ишлар натижасида касса чекидаги маълумотларни давлат солиқ хизмати органларига автоматик тарзда онлайн узатиб бориш тизими йўлга қўйилади. Натيجида республикада марказлашган тарзда электрон маълумотлар базаси яратилади ва назорат-касса машиналаридан фойдаланмаётган савдо шохобчалари онлайн аниқланиб, тезкор чоралар кўриш имкониятини яратилади.

Шунингдек, онлайн назорат-касса машинаси орқали харидорларга берилган чеклар ҳақидаги маълумотларни қасддан ўзгартириш, тушум суммасини камайтириш, рўйхатдан ўтмаган назорат-касса машинасида фойдаланиш, бузиш ёки иккиламчи бухгалтерия юртиши каби салбий ҳолатларга чек қўйилади. Бундан ташқари, назорат-касса машиналарининг касса чекларидаги рақамлар уникал (такрорланмайдиган) бўлганлиги сабабли уларни сохталаштиришнинг олди олинади. Қолаверса, тадбиркорлик субъектларига тўғридан-тўғри мулоқотсиз электрон хизмат кўрсатилиб, аҳоли билан пулли ҳисоб-китобларни амалга ошириш жараёнига замонавий ахборот технологияларини татбиқ этишининг янги босқичга кўтарилиши таъминланади. Тадбиркорлик субъектларининг нақд пул тушуми билан боғлиқ фаолиятига аралашш ҳамда турли назорат тадбирлари ўтказилиши эса камаяди.

Энг муҳими, бундан янгилинишлар иқтисодий-тизим барқарорлиги, аҳоли турмуш фаровонлиги ва манфаатлари ҳимояланганига хизмат қилади.

Аловиддин ИНАГАМОВ,
Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси бошлигининг ўринбосари в.в.б

